

# Kopplingsboxen 26

Hökmossen, Västberga

Konsekvensbedömning av underlag till detaljplan

2022-01-07, reviderad 2022-08-19

**Nyréns** Arkitektkontor





Fastighetsbeteckning: Kopplingsboxen 26  
Adress: Mejselvägen 33  
Stadsdel: Västberga  
Kommun: Stockholm  
Församling: Hägerstens församling (tidigare  
Brännkyrka socken)  
Härad: Svartlösa  
Detaljplan: antagen 1991

### **Nyréns Arkitektkontor**

#### PROJEKTINFORMATION

Beställare: Evolv Property AB genom Lars Axelsson

Nyréns kulturmiljö:

Fredrik Innerstedt, uppdragsansvarig byggnadsantikvarie, sakkunnig certifierad kulturvärden (KUL2)

Maria Engström, landskapsarkitekt LAR/MSA, planeringsarkitekt FPR/MSA

Illustrationer av förslaget: Krook & Tjäder, Evolv Property

Fotografier där inget annat anges: Nyréns Arkitektkontor AB

Omslagbild: Förslag till ny bebyggelse, elevation mot Mejselvägen, Krook & Tjäder, Evolv Property



# Inledning

## Bakgrund och syfte

Stadsbyggnadsnämnden har påbörjat ett planarbete för Kopplingsboxen 26 för att möjliggöra uppförandet av radhus. Då planen ligger inom ett område med höga kulturhistoriska värden har en kulturmiljöutredning genomförts för fastigheten. Denna konsekvensanalys och bedömning beskriver detaljplanens förslag till ny bebyggelse mot bakgrund av de utpekade värdena och rekommendationerna i kulturmiljöutredningen.

## Förutsättningar och gällande lagrum

I översiktsplanens stadsutvecklingskarta tillhör fastigheten ett område där kompletterande bebyggelse kan prövas inom ramen för befintlig markanvändning och med utgångspunkt i kunskap om nuvarande karaktär, kvaliteter och behov.

## Gällande detaljplan

Gällande detaljplan, "Detaljplan för del av kv Kopplingsboxen inom stadsdelen Västberga i Stockholm" antogs i augusti 1991 och omfattar både Kopplingsboxen 1 och 26. I denna är användningen av aktuell fastighet angiven som småindustri. Planen möjliggjorde bland annat en utbyggnad av kontorsrum mot Korpmossevägen. Omgivande mark får inte byggas enligt planen. Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut.

## Plan och bygglag (2010:900)

Enligt PBL 2 kap. 6 § så ska ny bebyggelse utformas och placeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärden på platsen och intresset av en god helhetsverkan. Vidare så ska bebyggelseområdets särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden skyddas. Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas.

Enligt PBL 8 kap. 13 § får "en byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt inte förvanskas" Denna paragraf ska också tillämpas på bebyggelseområden. En byggnad eller bebyggelsemiljö kan vara särskilt värdefull om den exempelvis tydliggör tidigare samhällsförhållanden. Exempelvis belyser tidigare stadsbyggnadsideal och arkitektoniska ideal samt värderingar och tankemönster.

All bebyggelse omfattas även av plan- och bygglagens krav på varsamhet vid ändring, enligt PBL 8 kap. 17 §. Detta innebär att "ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden."

Enligt PBL 2 kap. 3 § ska kommunen ta hänsyn till miljö- och klimataspekter i sin planering.

## Kulturmiljölag (1988:950)

Inga fornlämningar finns registrerade inom fastigheten eller närliggande fastigheter.

## Stockholms stadsmuseums kulturhistoriska klassificering

Enligt Stadsmuseets kulturhistoriska klassificering så är fastigheten Kopplingsboxen 26 gulklassad, vilket innebär att den innehåller bebyggelse som är av positiv betydelse för stadsbilden och/eller av visst kulturhistoriskt värde.

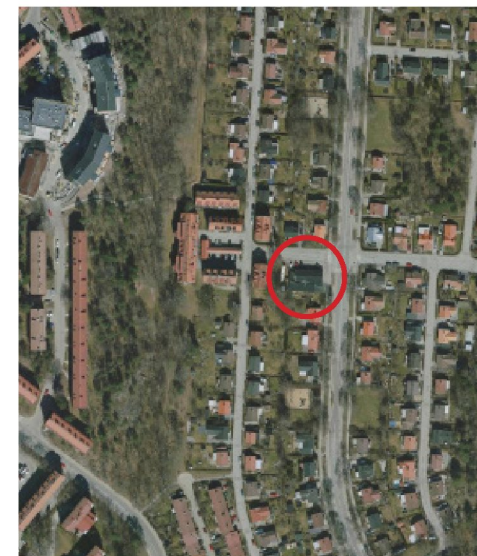
En övervägande del av övriga byggnader inom Hökmossen är gulklassade. I anslutning till aktuellt planområde ligger dock Kopplingsboxen 25 och Telefonkabeln 10 som är grönklassade, vilket innebär att fastigheterna innehåller bebyggelse som är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt.

I samlingen av flerbostadshus väster om Kopplingsboxen 26 finns bebyggelse som delvis ännu inte klassificerats av stadsmuseet.

## Kulturhistoriskt värdefull miljö

Hela Hökmossens småstugeområde är av Stockholms stadsmuseum utpekad som en kulturhistoriskt värdefull miljö ("Västberga smalhusstad och Hökmossens småstugeområde"). Vid förändringar i ett sådant område bör särskild uppmärksamhet ägnas åt kulturhistoriska värden.

I kulturförvaltningens remissvar framgår att motiveringen till den värdefulla miljön är att båda områdena är tidstypiska och välbevarade, samt att de tillsammans berättar om en viktig utbyggnadsepok i stadens historia.



Ortofoto 2019. Läge för Kopplingsboxen 26 markerat med röd ring.  
Källa: Lantmäteriet.

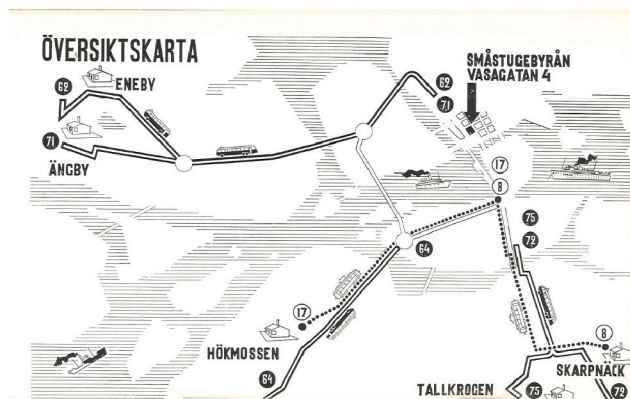


Utsnitt av Stockholms stadsmuseums kulturhistoriska klassificeringskarta.  
Källa: Stockholms stadsmuseum.



# Kulturhistorisk värdebeskrivning

- från kulturmiljöutredning



## Hökmossens planstruktur

Hökmossen småstugeområde och Västberga smalhusstad är en typisk, tydlig och välbevarad representant för utvidgningen av Stockholm på 1930-och 1940-talet och har därmed ett samhällshistoriskt värde. Planen har en speciell och utpräglad form, som delvis ges av de topografiska förhållandena på platsen. Planen har även drag som återfinns i andra småhusområden från samma tid, exempelvis Tallkrogen och Ängby.

Det är ett tidstypiskt och i huvudsak välbevarat småstugeområde med utpräglad enhetlig karaktär. Varje gata karaktäriseras av hus i samma storlek och höjd och med samma förhållande till gatan. Det gröngjorda mötet mot gatan är ett viktigt uttryck och reglerades i den ursprungliga stadsplanen. Bebyggelseskalan är konsekvent utförd över stora sammanhållna ytor och skapar en tydlig åtskillnad mellan lamellhus och villor inom planen.

Byggnaden på Kopplingsboxen 26 har utvecklats genom successivt adderade byggnadsvolymer på ett för denna typ av verksamhetsbyggnader typiskt sätt. Den planmässiga utbredningen har resulterat i en begränsad höjdskala. Detta innebär att byggnaden på längre sikt har begränsad påverkan på stadsbilden och tydligt inordnar sig i den befintliga villastrukturen.

## Den tidigare mjölkbutikens lokalhistoriska värde.

Byggnaden på Kopplingsboxen 26 har ett visst lokalhistoriskt värde genom att den minner om det tidiga 1900-talets expansion av Stockholm och förändrade behov av livsmedelsförsörjning. Det finns dock få bevarade fysiska uttryck och byggnadsdelar från den ursprungliga funktionen som kan berätta om denna verksamhet. Läsbarheten och upplevelsen av byggnaden som en kulturhistorisk helhet är därmed begränsad.

Den förhållandevis enkla byggnaden har ett visst byggnadshistoriskt värde som består av ett fåtal bevarade detaljer, detta tar sig uttryck i det utskjutande skyltfönster- och entrépartiet mot Mejselvägen, med liggande överljusfönster. Även interiört är de kulturhistoriskt värdebärande uttrycken fragmenterade, såsom bärande pelare och ytskikt i kakel/klinker. I övrigt har byggnaden ringa arkitektoniskt samt arkitekturhistoriskt värde.

Det är förvisso ett visst byggnadshistoriskt värde i utvecklingen av handeln till finmekanik och småindustri, vilket de olika byggnadsvolymer kan berätta om. I ett större perspektiv har dock förnyade verksamheter inte varit till fördel för byggnaden och fastigheten. Utvecklingen och tillbyggnader har genomförts på ett sätt som inte varit varsamt mot den ursprungliga byggnaden.

Sammantaget innebär detta att byggnaden har förhållandevis låg läsbarhet och begränsade möjligheter till kunskapsförmedling.

## Nod i landskapet

Platsen har ett visst kulturhistoriskt värde som del i en nod i landskapet. KorpMossevägen är en huvudgata som skär genom området och särskiljer sig genom uppvuxna alléträd mellan gångbana och gata. Därtill utgör Mejselvägen en av de större vägarna orienterade i öst-västlig riktning med öppna siktlinjer mot Hägerstensåsen. Utformningen av park- och naturmark mellan olika bebyggelseområden var en medveten planeringsidé för tiden vid uppförandet. Detta finns delvis fortfarande kvar bakom nya hus från 2005; den gröna kransen av naturmark som separerar Hökmossen och Hägerstensåsen. Däremot är de sammankopplande gångstråken och parken som fondmotiv kraftigt förändrat. Den kulturhistoriska relevansen av dessa vyer bedöms därmed vara förhållandevis låg idag. Kopplingen mellan bebyggelseområdena finns kvar; skogen på åsen syns fortfarande bakom husen och upplevelsen av grön krans är bevarad och har ett kulturhistoriskt värde men parkens sammankopplande funktion har försämrats.



# Beskrivning av granskat förslag

## Hökmossens planstruktur

Fastighetsägarens förslag avser att riva den befintliga kontors- och verkstadsbyggnaden på Kopplingsboxen 26, en byggnad som under de senaste åren brukats för konsert- och caféverksamhet. På platsen uppförs i dess ställe fem nya radhus i tre plan. Radhusen uppförs med utskjutande takkupor och förgårdsmark mot gatan och indragna balkonglägen mot söder. Fasaden beskrivs av arkitekterna att utföras i en sandfärgad varm puts som knyter an till befintlig flerbostadsbebyggelse, och husets stomme uppförs av trä. Även husets fönster och dörrar föreslås utföras i trä.

Taket har en flack lutning och föreslås utföras av plåt.

En parkering anläggs på norra sidan mot Mejselvägen och den omsluts av en pergola och nyplanterade träd i strävan att skapa en grön och lummig entréplats framför radhusen. Förråd och plank föreslås inrama den södra mer privata sidan av radhusen. Förråden utförs med gröna tak. Planteringar och växtval avser att koppla platsen till den omgivande naturkaraktären. En gemensam avfallshantering och cykelparkering placeras i den väster delen av fastigheten.



Situationsplan av Krook & Tjäder, Evolv Property. Korpmssevägen till höger i bilden.



Perspektiv mot Korpmssevägen av Krook & Tjäder, Evolv Property



Perspektiv mot öster, Mejselvägen av Krook & Tjäder, Evolv Property

# Sammanfattande bedömning

Planförslaget bedöms innebära en skalförskjutning längs med KorpMossevägen och mot befintliga småhus inom det absoluta närområdet. Störst förändring gentemot nuläget, avseende visuell påverkan, innebär tillkommande volym i siktlinjer från norr och söder längs med KorpMossevägen. En konsekvens av detta blir att repetitionen av småhusen och det tydligt definierade mötet mellan befintliga småhus och flerbostadshus minskar i denna del av KorpMossevägen.

Planförslaget innebär en delvis ny typologi i området samtidigt som det öppna byggnadssättet bevaras vilket bidrar positivt till platsens helhetsverkan. Upplevelsen av småskalighet är en viktig del av stadsdelens identitet. Den aktuella fastighetens läge i nära anslutning till den sam-

lade flerbostadsbebyggelsen vid Mejselvägens slut gör att den nya höjdskalen enligt förslaget kan accepteras. Senare tillkommen bebyggelse på Spolen 4 har påverkat upplevelsen i siktlinjer från Mejselvägen mot väst och det ursprungliga sammanhanget är därmed delvis redan påverkat avseende höjdskala.

Planförslaget innebär att dagens byggnad rivs. Byggnaden bedöms ha ett begränsat kulturhistoriskt värde och förslaget anses därför inte innebära någon påtagligt negativ skada på befintliga bebyggelsestrukturer på fastigheten.

Som helhet bedöms den föreslagna bebyggelsens placering och arkitektoniska utformning vara välstuderad och bedöms som anpassad till omgivningen. Den nya radhuslängan tar upp vissa drag från befintlig bebyggelse men innebär

även i stora delar en nytolkning av radhustypologin. Utformningen resulterar i en ny årsring som kan tillföra nya värden i området.

Sammantaget bedöms planförslaget inte innebära en så pass stor skillnad mot befintlig närliggande bebyggelse att områdets karaktär som helhet förvanskas; karaktären blir delvis annorlunda mot nuläget men småhusområdets karaktärsdrag påverkas inte påtagligt. Den visuella påverkan kommer vara framträdande längs KorpMossevägen men inte dominerande i sammanhanget. Den enhetliga karaktären på småhusområdet kommer fortfarande vara möjligt att uppleva på platsen och inom Hökmossen.

Nedan ges ett antal förslag till bearbetning som skulle ge en ökad grad av anpassning till omgivande kulturmiljö:

- Dra in takkuporna mot norr för att skapa en sammanhållen takföt, utan fransk balkong, och minska den visuella dominansen av frontespiserna/takkuporna. Vilket även innebär att upplevelsen av den avsedda trappningen i skala blir tydligare.
- Angöringen på framsidan kan brytas upp med mellanliggande grönytor.
- Bryt upp den nya byggda fronten med plank mot villatomter i söder. En högre grad av vegetationsanvändning mot tomtgräns är önskvärt för bättre anpassning mot områdets lummiga trädgårdskaraktär.
- Fortsatt bearbetning och val av kulörer och material bör ske i samverkan med antikvarisk sakkunnig.



Sektioner av Krook & Tjäder, Evolv Property.



# Antikvarisk konsekvensbedömning av granskat planförslag

## Planstruktur

Ur Kulturmiljöutredning, kapitel Kulturhistorisk värdebeskrivning:

*"Hökmossen småstugeområde och Västberga smalhusstad är en typisk, tydlig och välbevarad representant för utvidgningen av Stockholm på 1930-och 1940-talet och har därmed ett samhällshistoriskt värde. Planen har en speciell och utpräglad form, som delvis ges av de topografiska förhållandena på platsen. Planen har även drag som återfinns i andra småhusområden från samma tid, exempelvis Tallkrogen och Ängby."*

*"Platsen har ett visst kulturhistoriskt värde som del i en nod i landskapet. KorpMossevägen är en huvudgata som skär genom området och särskiljer sig genom uppvuxna alléträd mellan gångbana och gata. Därtill utgör Mejselvägen en av de större vägarna orienterade i öst-västlig riktning med öppna siktlinjer mot Hägerstensåsen. Utformningen av park- och naturmark mellan olika bebyggelseområden var en medveten planeringsidé för tiden vid uppförandet."*

## Konsekvenser av bedömt förslag: inordnande i planstruktur

1930- och 1940-talets övergripande planeringsideal och de karaktäristiska drag som denna del av Hökmossen uttrycker kommer endast påverkas i begränsad del. Det kommer fortfarande vara möjligt att uppleva KorpMossevägen som en tydlig huvudgata genom området med rytmiskt utplacerade lek- och parkytor och mellanliggande villabebyggelse.

I den ursprungliga planen fanns en tydlig strävan om en uppdelning mellan olika bebyggelsegrupper och bebyggelse typer inom Hökmossens planstruktur. Aktuellt planförslag innebär en delvis ny byggnadstypologi, radhus med ny skala, på platsen. Den ursprungliga planen avsåg ett öppet byggnadssätt även i dessa delar av området. Inom Hökmossen finns äldre radhus uppförda i områdets sydvästra delar, i områdesgränsen mellan Hökmossen och Hägerstensåsen. De befintliga radhusen är uppförda i en våning och har en karaktär som i övrigt liknar småhusen i Hökmossen. Därtill finns nyuppförda radhus sedan 2005 inom den närliggande fastigheten på Spolen 3 med två våningar. Småstugan i form av radhus introducerades 1946. I flera fall av småstugeområden i Stockholm så är radhusen ofta uppförda som enskilda längor, se exempelvis Norra Ängby och Tallkrogen.

Det tydliga och definierade mötet mellan flerbostadshusen och småhusen i den ursprungliga planen kommer delvis att brytas upp och läsbarheten av detta att minska på platsen. Upplevelsevärde och det kulturhistoriska värdet av denna aspekt i Hökmossen har dock till stora delar redan påverkats negativt genom uppförandet av flerbostadshus i tre våningar på Spolen 4 och radhus på Spolen 3.

Föreslagen radhuslänga har ett fotavtryck som till stora delar stämmer med befintlig byggnad, en avvikelse utgör dock en något utökad utbredning mot väster och befintligt flerbostadshus på Kopplingsboxen 1. Det innebär att även de nya radhusen kommer att behålla ett likvärdigt tillbakadraget läge från gatan som den äldre bebyggelsen inom området.

## Skala

Ur Kulturmiljöutredning, kapitel Rekommendationer och Kulturhistorisk värdebeskrivning:

*"Ny bebyggelseskala bör studeras så att det tydligt definierade mötet mellan befintliga småhus och smalhus består. Höjdskalan behöver anpassas för att inte dominera över den angränsande befintliga bebyggelsen."*

*"Särskilt viktig är upplevelsen av skalan längs med KorpMossevägen, som är ett viktigt huvudstråk genom området."*

*"Byggnaden på Kopplingsboxen 26 har utvecklats genom successivt adderade byggnadsvolymer på ett för denna typ av verksamhetsbyggnader typiskt sätt. Den planmässiga utbredningen har resulterat i en begränsad höjdskala. Detta innebär att byggnaden på längre sikt har begränsad påverkan på stadsbilden och tydligt inordnar sig i den befintliga villastrukturen."*

## Konsekvenser av bedömt förslag: ny skala på fastigheten

Ambitionen med planförslaget är att föreslagna radhus ska anpassas efter områdets småstugekaraktär och samtidigt åstadkomma en trappning i höjdskala mellan flerbostadshusen vid Mejselvägen och småstugorna vid KorpMossevägen.

Strävan att fungera som en övergång mellan högre flerbostadshus och småstugorna är positivt men den nya skalan som införs innebär dock en viss minskning av det tydligt definierade mötet mellan befintliga bebyggelse typer i närområdet. Förslaget kan därmed medföra en negativ påver-

kan på upplevelsen av den samlade bebyggelsen enligt den ursprungliga planen. Såsom angetts i ovan resonemang så har detta uttryck delvis redan påverkats av senare tillkommen bebyggelse från 2005, men även ny bebyggelse uppe på Hägerstensåsen.

Trappningen i höjdskala innebär också att föreslagen byggnad å ena sidan underordnar sig flerbostadshusen, men å andra sidan kommer att dominera över småhusen på andra sidan KorpMossevägen, vilket framför allt resulterar i en negativ påverkan i upplevelsen av stadsbilden längs med KorpMossevägen. Skalan i förslaget bedöms framför allt vara anpassad efter flerbostadshusen väster om fastigheten. Det är positivt att de föreslagna radhusens takfot ochnock i höjd underordnar sig de befintliga flerbostadshusens motsvarande delar.

Detaljplanen möjliggör att takkupor kan uppföras som frontespiser med fransk balkong som går över takfoten. Detta medför att ambitionen med en trappning av skalan delvis motverkas. Enligt utformningsbestämmelser får takkupor vara maximalt 3,0 meter breda och det får finnas högst en takkupa per radhus på respektive takfall. Eftersom antalet radhus minskats från sex till fem i detaljplaneprocessen så har även antalet takkupor minskats. Detta bedöms vara till fördel för anpassningen av byggnaden till kulturmiljön då kuporna/frontespiserna i förslaget inte får samma visuella dominans.

Den visuella kopplingen mellan bebyggelseområdena på Hägerstensåsen och Hökmossen finns idag kvar; detta kommer till uttryck genom att skogen på åsen fortfarande syns bakom husen och upplevelsen av en grön krans är bevarad. Däremot har den tidigare parkens sammankopp-



lande funktion mellan områdena försämrats. Den gröna kransen av naturmark som separerar Hökmossen och Hägerstensåsen kommer inte påverkas av den nya byggnadens skala utan kommer fortsatt vara framträdande i stadsbilden och särskilja Hägerstensåsen i fonden.

I vyer från korsningen Mejselvägen/Korpmossevägen mot väster så bedöms förslaget få begränsad negativ påverkan, till stor del på grund av att stadsbilden redan är påverkad och domineras av senare tillkommen bebyggelse som har en högre höjdskala

## Befintlig bebyggelse

Ur Kulturmiljöutredning, kapitel Kulturhistorisk värdebeskrivning:

*”Byggnaden på Kopplingsboxen 26 har ett visst lokalhistoriskt värde genom att den minner om det tidiga 1900-talets expansion av Stockholm och förändrade behov av livsmedelsförsörjning. Det finns dock få bevarade fysiska uttryck och byggnadsdelar från den ursprungliga funktionen som kan berätta om denna verksamhet.”*

*”Även interiört är de kulturhistoriskt värdebärande uttrycken fragmenterade, såsom bärande pelare och ytskikt i kakel/klinker. I övrigt har byggnaden ringa arkitektoniskt samt arkitekturhistoriskt värde.”*

## Konsekvenser av bedömt planförslag: rivning av befintligt hus

Enligt utredningens bedömning så har byggnaden sammantaget ett visst kulturhistoriskt värde men förhållandevis låg läsbarhet och begränsade möjligheter till kunskapsförmedling.

Konsekvenserna av en rivning av den före detta KF-butiken bedöms få små negativa konsekvenser för kulturmiljön i Hökmossen. Störst påverkan innebär det att en för området ovanlig byggnadstyp försvinner och ersätts med en ny. Aktuell byggnad bedöms dock ha ett begränsat kulturhistoriskt värde och en föreslagen rivning anses därför inte innebära någon påtagligt negativ skada på befintliga bebyggelsestrukturer eller på fastigheten. Det finns sannolikt mer välbevarade representanter för byggnadstypen i andra delar av Stockholmsområdet och landet.

## Arkitektur och gestaltungsprincip

Ur Kulturmiljöutredning, kapitel Rekommendationer:

*”Den nya byggnadens gestaltning bör ges en harmonisk helhet som i sina huvuddrag ansluter till den omkringliggande befintliga bebyggelsens utformning och materialval. På grund av det exponerade läget bör en ny byggnad utformas med hög kvalitet i materialval och detaljering.”*

*”Ny bebyggelse kan ges ett självständigt uttryck med beaktande av bärande arkitektoniska kvalitéer hos befintlig bebyggelse. Detta avser exempelvis fasadmaterial och kulör, fönsterformer samt takform, taklutning och takkupor.”*

## Konsekvenser av bedömt förslag:

En föreslagen ny länga med radhus enligt förslaget kommer att påverka det samlade uttrycket av bebyggelsen längs Korpmossevägen på platsen. Detta värde tar sig bland annat uttryck i upplevelsen av småhusbebyggelsen repetitiva verkan mot Korpmossevägen, småhusens enhetliga volymer, fasadgestaltning och utformning av förgårdsmark. Helheten har i detta perspektiv ett större värde än de enskilda småhusen i sig.

Det är positivt att den föreslagna byggnaden i princip behåller samma fotavtryck som dagens byggnad, samt att huvudfasaden fortsatt vänder sig mot norr. Det senare innebär att gavelfasaden mot Korpmossevägen även behåller en liknande taklutning och som helhet ett slutet arkitektoniskt uttryck. Putsade fasader innebär

ett nytt material i bebyggelsen som vänder sig direkt mot Korpmossevägen, men återfinns i närområdet och kan därför accepteras. En fasad som putsas i ljus kulör bedöms smälta in på ett bra sätt med flerbostadshusen väster om fastigheten, i synnerhet huset på Kopplingsboxen 1.

Planförslaget innebär att en ny byggnadstypologi introduceras i planstrukturen på den aktuella platsen. Radhus som byggnadstyp är dock inte främmande inom Hökmossen, såsom också redovisats i tidigare resonemang. Flera av de arkitektoniska detaljerna i förslaget är dock nya och avvikande för platsens ursprungliga arkitektur, detta avser framför allt stora frontespiser som bryter takfoten, franska balkonger samt pergola och plank som ger en slutet och byggd inramning mot angränsande villatomt. Även förgårdsmarkens karaktär mot Mejselvägen är betydligt mer hårdgjord än den äldre bebyggelsens förgårdsmark.

Som övergripande ambition är det positivt att detaljer generellt utförs nätta. För att minska den visuella dominansen av frontespiserna/takakuporna skulle en högre/indragen placering av dessa på det norra takfallet kunna prövas, för att skapa en sammanhållen takfot utan fransk balkong. Det skulle innebära en högre grad av anpassad gestaltning till kulturmiljön och den äldre bebyggelsen inom Hökmossen, men även att upplevelsen av den avsedda trappningen i skala blir tydligare.



## Utemiljö - grönstruktur och förhållande till gata

Ur Kulturmiljöutredning, kapitel Rekommendationer och Kulturhistorisk värdebeskrivning:

*"Ta tillvara så många äldre träd som möjligt så att den historiska strukturen förblir läsbar och upplevelsen av tid består. Det är särskilt viktigt att ta tillvara den speciella karaktär som planteringar/trädader längs KorpMossevägen bildar."*

*"Ny bebyggelse bör i första hand utformas med ett likartat förhållande till gata som befintliga småhusen i närområdet, det vill säga likvärdigt tillbakadragen från gata med trädgårdsremsa eller gröngjord förgårdsmark. Nya planteringar kan ge en mildrande och överbryggande effekt mellan gammal och ny bebyggelse. Fastighetens nordöstra hörn bör bearbetas för att minska negativ påverkan på kulturmiljön."*

*"Ny bostadsgård bör ha trädgårdskaraktär likt befintliga utemiljöer vid småhus inom området."*

*"Varje gata karaktäriseras av hus i samma storlek och höjd och med samma förhållande till gatan. Det gröngjorda mötet mot gatan är ett viktigt uttryck och reglerades i den ursprungliga stadsplanen."*

## Konsekvenser av bedömt förslag:

Förslaget tar väl hänsyn till den gröna strukturen längs med KorpMossevägen. Inga större och/eller värdefulla träd kommer påverkas av planförslaget. Befintliga högvuxna björkar i fastighetsgräns och alléträden mot KorpMossevägen kan bevaras, vilket är positivt. Det är positivt att planen genom bestämmelser reglerar att parkering ej får förläggas mot KorpMossevägen för att bibehålla ett gröngjort gaturum med enhetlig förgårdsmark och placering lika omgivande bebyggelse.

Centralt i förslaget är att behålla den gröna förgårdsmarken mot KorpMossevägen. Nya planteringar föreslås även i området närmast korsningen. Förutsättningar finns därmed att stärka den gröna inramningen mot KorpMossevägen. Två av radhusens fyra omgivande sidor kommer att behålla en i huvudsak grön karaktär: den östra och södra, medan den norra och västra sidan till övervägande delen hårdgörs. Till varje radhus hör en uteplats och en mindre grönyta, vilket å ena sidan bibehåller trädgårdskaraktären i mötet mot villorna. Å andra sidan innebär det föreslagna planket och förråden en ny byggd front mot villatomterna i söder, vilket avviker från områdets ursprungliga karaktär och idé. Detta har under detaljplanprocessen delvis bearbetats och i planen finns en bestämmelse om att plank ska placeras minst 2,2 m från den södra planområdesgränsen. Avsikten är att bryta upp intrycket av plank och förråd så att det inte upplevs som en sammanhängande lång vägg, samt att skapa utrymme för planteringar på den södra sidan om planket. Detta bedöms medföra en bättre anpassning mot områdets lummiga trädgårdskaraktär.



Vy mot Mejselvägen av Krook & Tjäder, Evolv Property.

Dagens hårdgjorda yta framför verksamhetslokalen kommer få en ny funktion som bostadsparkering och angöring. Strävan har varit att mjuka upp denna med pergola och en trädrad närmast fasad. Förgårdsmark med parkering avviker från områdets ursprungliga plan och den generella utformningen av bostadsgårdar med trädgårdskaraktär och gröngjord förgårdsmark inom området. Detta innebär en negativ påverkan inom området som helhet, även om dess utformning redan idag avviker och de finns fler undantag även i närheten, såsom på Spolen 4.

Det hade varit önskvärt att tydligare bryta upp hårdgjorda ytor med mellanliggande grönytor, för att minska parkeringsytans visuella dominans och bättre svara mot områdets övergripande karaktär. Det är dock positivt att andelen

grönska totalt ökar mot gaturummet. Pergolan innebär ett nytt inslag i området men som kan accepteras som en nytolkning.